

LUPȚA

le combat

Director : Mihai Korne

Redactor : Antonia Constantinescu

COSTUL ABONAMENTULUI PE UN AN

In franci francezi

FRANTA
EUROPA

FRF 250
FRF 300

In alte valute tariful este majorat
pentru acoperirea cheltuielilor
bancare :
DM 100 - Fr. Eiv. 90 - L St. 35

Cu avionul :

AFRICA
AMERICA DE NORD
ISRAEL
AMERICA DE SUD
ASIA
AUSTRALIA

FRF 350
FRF 400

USA 60 sau echivalent
USA 70 sau echivalent

125, Bureaux de la Colline - 92213 St-Cloud - France

Téléphone : (33-1) 41 12 03 73 - Tétex 270125F

Commission Paritaire N° 65481 - C.C.P. : 11 341 71 A Paris

Télex : (33-1) 41 12 03 79

Numărul 303

ieunie 1999

AM FOST ȘI SUNTEM EUROPENI

Călătoria președintelui Constantinescu în SUA pentru aniversarea celor 50 de ani de la înființarea Alianței Atlantice, precum și venirea Papei la București între 7 și 9 mai, au reprezentat două succese pentru imaginea României în străinătate. În ambele cazuri, meritul revine președintelui.

Emil Constantinescu definise clar, din primele zile, poziția României în favoarea respectării drepturilor omului în fosta Iugoslavie. La început, declarațiile sale au fost criticate atât de opoziție, ale cărei afinități cu regimul Miloșevici datează din 1990, cât și de majoritatea opiniei publice. Aceasta considera bombardamentele OTAN-ului ca un atac împotriva sîrbilor, de care ne leagă o veche prietenie, și nesocotea faptul că acțiunea militară era inevitabilă pentru a pune capăt crimelor repetate făcute de dictatorul de la Belgrad de aproape zece ani.

Dezertările din armată și manifestațiile recente ale populației sîrbe împotriva lui Miloșevici au deschis însă treptat ochii opiniei internaționale și a celei românești asupra falsei prezentări a faptelor pe care propaganda oficială de la Belgrad reușe să o acrediteze.

Nu este mai puțin adevărat că, dacă în primele zile ale conflictului președintele Constantinescu ar fi șovăit sau, și mai rău, ar fi urmat tendința puternic majoritară a opiniei publice, România ar fi adoptat o poziție politică ce risca să ne împingă către alianța neocomunistă care se înjgheba între Belgrad și Moscova. Acțiunea prelungită a OTAN-ului, care impune indiscutabil sacrificii dureroase populației sîrbe, poate să ducă la eșecul acestei alianțe ceea ce ar înălțura un mare pericol pentru România și ar scăpa chiar și pe sîrbi de un regim ce le-a distrus țara.

□

Venirea Papei se datorește și ea, în mare măsură, președintelui Constantinescu. Au existat desigur mai multe demersuri și în trecut, începînd cu cel din 1989, cînd, încolțit și izolat pe plan internațional, Ceaușescu îl trimisese în secret pe Patriarhul Teotist să ia legătura cu șeful Bisericii Catolice în speranța că acest demers l-ar putea reabilita pe plan internațional. Demersul din 1989 era prea pueril spre a putea reuși.

În contextul actual vizita Papei are o semnificație ce depășește relațiile între România și Vatican și este considerată de mulți ca un prim pas de apropiere între Catolicism și Ortodoxie. Bine venită pentru majoritatea creștinilor, apropierea este privită cu suspiciune de o parte

importantă de ortodocși care se tem de supremația Romei și nu acceptă autoritatea, necum infailibilitatea Papei. Nu socotim întemeiate aceste temeri. În schimb, apropierea între Catolicism și Ortodoxie ar înlesni unitatea creștină și poate da un impuls spiritual care să echilibreze concepțiile materialiste ce domină atât în Europa cît și în cele două Americi. Desigur, impulsul spiritual cere înțelegeri de fond între diferitele biserici creștine și nu doar acorduri formale între căpeteniile lor.

Tenacitatea cu care fostul cardinal polonez devenit Papă a combătut comunismul și a contribuit la înfrîngerea lui în Europa constituie o dovadă indiscutabilă a convingerilor sale religioase. Suntem cu mult mai sceptici în ce privește pe reprezentantul Bisericii Ortodoxe din România.

Traversarea Bucureștiului în 7 mai de către ambii prelați, așezați unul lîngă altul, avea valoare simbolică indeniabilă, însă fostul deputat din Adunările Naționale a vremurilor comunismului nu era persoana potrivită să reprezinte ortodoxia românească cu acest prilej. Odată în plus, menținerea lui Teotist în funcția de patriarh, după scurta perioadă de retragere la mînăstire din ianuarie 1990, a fost și continuă să dauneze ortodoxiei române.

În ciuda unor sentimente religioase mai puternic răspîndite printre credincioșii din România și din fostele țări comuniste, decît în Occident, bisericile ortodoxe sunt foarte vulnerabile din cauza colaborării timp de 50 de ani a multor prelați cu KGB-ul, Securitatea sau celelalte poliții secrete din acea vreme. Dacă diferitele biserici ortodoxe nu își primenesc ierarhiile, prozelitismul sectelor se va intensifica printre credincioși și negocierile cu celelalte biserici creștine, începînd cu cea catolică, se vor desfășura în condiții proaste, vor tărăgăna sau vor eșua. Cele trei ipoteze riscă să fie în dauna Ortodoxiei.

□

Președintele și diplomația românească pot profita de conjunctură ca să obțină ajutoare financiare cu care să acopere scadențele împrumuturilor din viitoarele luni. Rezultatele vor fi însă limitate și calitățile unui om nu vor putea compensa deficiențele profunde ale unei societăți care, după zece ani, nu și-a revenit din prostrația sistemului totalitar. Clasa politică și burocrăția se dovedesc la rîndul lor potrivnice reformelor reale, urmînd, pe planuri diferite, exemplele nefericite date de ierarhia militară și bisericească. Dimpotrivă, prin mijlocirea unui mecanizm aberant, bazat pe așa zisul algoritmul al

partidelor politice care sprijină guvernul, a fost instaurat un sistem tot așa de paralizant pentru ansamblul țării ca cel adoptat de regimul Iliescu.

Partidele socotesc că vor putea să-și mențină în acest fel pozițiile, limitînd fluctuațiile votului la cîteva procente care pot schimba configurația guvernului sau persoana președintelui, dar nu ar modifica sistemul, nici compromite avantajele dobîndite.

Asemenea optică este greșită.

Actualul sistem electoral proporțional da conducerii partidelor mijloace de constrîngere asupra cadrelor chiar suspuse, dar mărește, în schimb, pe bună dreptate, răspunderea partidelor în ochii alegătorilor. Nu ne-ar mira ca, datorită nemulțumirilor și absenteismului, în toamna anului 2000, principalele partide ale actualei coaliții guvernamentale să piardă între o treime și jumătate din alegători, ceea ce ar putea duce la dispariția unora dintre ele și la marginalizarea altora. Nici actualele partide de opoziție nu-și vor păstra neaparat alegătorii, chiar dacă pot pierde, proporțional, mai puține voturi. În această ipoteză există posibilitatea constituirii unei noi formații politice care ar avea șanse bune, nu de a dobîndi majoritatea, ci o minoritate substanțială a voturilor pe baza unui program nou, dacă poate prezenta oameni necompromiși.

Alegerea președintelui nu oferă aceleași posibilități.

Ion Iliescu rămîne candidatul opoziției cu cele mai multe șanse de a fi reales. Nu va fi ușor ca partidele care îl susțin să poată prezenta un alt candidat care să poată cîștiga în viitoarele 15 luni tot atîtea, ba chiar mai multe voturi.

Emil Constantinescu a pierdut o parte din alegători fiindcă nu și-a putut realiza programul și nu a putut sau vrut să constrîngă partidele, care îl susțineau, să o facă. Am socotit anul trecut că alegerile anticipate în martie 1998 ar fi limpezit climatul politic și considerăm actualmente că ar mai fi posibilă schimbarea legii electorale prin referendum pentru adoptarea votului majoritar uninominal. Credem că un asemenea vot ar fi favorabil actualului președinte care, în momente grele, s-a dovedit capabil să facă față unor crize interne și internaționale mai bine ca oricare om politic din țară.

Rămîne însă să-și definească viitorul program și apoi să poată convinge pe alegători că are oameni și partide cu care să-l realizeze.

Programul este simplu de formulat dar greu de realizat fiindcă cere modificări interne care să corespundă cu imaginea pe care vrem să o dăm lumii - aceea a unei Românie care se poate integra în Europa din care am făcut și facem parte.

Mihai KORNE

24 aprilie - La întrunirea Alianței Atlantice cu ocazia a 50 de ani de la înființare, România e nominalizată în fruntea listei țărilor candidate la OTAN ("Planul de acțiune pentru aderare")

26 aprilie - În prima zi a reuniunii FMI s-a luat în discuție impactul negativ al războiului față de țărilor din zonă. Mugur Isărescu a explicat pe larg și în detalii la Washington că România, dincolo de ce a pierdut prin stoparea acordurilor bilaterale și blocarea căilor de acces, este afectată în activitatea de comerț cu alte state.

28 aprilie - MAE a anunțat că Uniunea Europeană va aloca României începând cu anul 2000, 600 milioane de euro anual pentru a atenua pagubele războiului, și încă 100 milioane euro în acest an.

3 mai - Procurorul general Mircea Cristea a eliberat din funcție, pentru lipsă de eficiență, 31 de procurori generali, prim-procurori și adjuncți ai acestora de la Curțile de Apel, Tribunalele și Judecătoriile din București și din țară.

4 mai - Vizită în România a premierului britanic Toni Blair. Acesta a ținut în fața Parlamentului (cîțiva aleși ai nației purtau ținute de tir, semn al condamnării OTAN-ului!) un discurs neașteptat prin căldura nu tocmai britanică și angajamentele față de România, dacă ne amintim că Londra a fost aceea care s-a opus integrării noastre în primul val în OTAN și în Uniunea Europeană. Acum a promis să susțină România la summit-ul din decembrie 1999 de la Helsinki, să primim deja invitația pentru a debuta negocierile de aderare la UE, pledînd totodată în favoarea intrării noastre cît mai grabnice în Alianța Atlantică. În fine, Marea Britanie militează pentru un ajutor financiar care să acopere pierderile suferite datorită războiului în Iugoslavia. El a precizat că cel mai amplu program de cooperare în domeniul Apărării, dezvoltat de Anglia cu un stat european, e cel cu România, "un participant activ la noile aranjamente de securitate europeană".

5 mai - A fost aprobată instituirea embargoului. Print-o hotărîre de guvern este interzisă vânzarea, furnizarea sau exportul direct sau indirect a produselor petroliere provenind sau nu din România către orice persoană și organizație din Iugoslavia. Încălcare hotărîrii va fi sancționată.

6 mai - Pentru că a introdus și aplicat, cu de la sine putere, taxe suplimentare de acces în incinta aeroportului pentru mass-media acreditată sa participe la vizita Suveranului Pontif (900 de ziaristi străini și români), Directorul general al Aeroportului Băneasa, Dumitru Pârșcoveanu, a fost destituit.

10 mai - Senatorul PNȚCD Ioan Moisin a cerut ca PCR să fie declarat : "organ antinațional și antipopular".

11 mai - România s-a asociat cererii UE de a interzice vize de intrare și a îngheța conturile lui Miloșevici, familiei sale și unor demnitari de la Belgrad.

12 mai - Radu Vasile a angajat răspunderea guvernului în fața Parlamentului pentru proiectul de accelerare al reformei, procedeu prin care a ocolit hățșurile birocratice care ar fi ținut Legea cu analiza fiecărui articol și sumedenie de amendamente. Legea încearcă să atenuze incoerența sistemului nostru legislativ care gestionează tranziția, prin modificarea mai multor legi (privatizarea societăților comerciale, procedurile reorganizării și lichidării judiciare - de pildă, orice întreprindere cu datorii mai mari decît valoarea proprie va fi considerată închisă, fără a se mai recurge la complicate proceduri judiciare -, organizarea și funcționarea Curții de Conturi ș.a.)

◆ Reprezentantul Băncii Române de

Dezvoltare a explicat în fața Curții Supreme de Justiție că Gabriel Bivolaru (deputat PDSR căruia i s-a ridicat imunitatea parlamentară) a prejudiciat BRD cu cca 52 milioane de dolari. A mai prejudiciat și Banca Comercială Română! Între 1991-1994 a înființat 10 societăți cu conturi la cele două bănci făcînd declarații și ordine de plată false.

◆ Prima conferință de presă a Alianței Naționale Creștin Democratice (pînă acum 12.759 aderenți). Victor Ciorbea a comunicat că a început structurarea partidului în teritoriu. Cererea de înscriere trebuie însoțită de o declarație moral-politică în care se precizează dacă a fost sau nu agent al vreunui serviciu secret.

13 mai - Cabinetul Radu Vasile ia în discuție proiectul ordonanței de guvern al ministrului Finanțelor pentru garantarea integrală, indiferent de sumă, de către stat a depozitelor bancare ale persoanelor publice. S-a mai aprobat Ordonanța de urgență aceluiași ministru privind scutiri de TVA, taxe vamale și de impozit pentru investitorii români și străini care cu condiția de a eșalona investițiile, de peste 50 milioane dolari, pe 2 ani și de a creea 700 locuri de muncă într-o zonă unde șomajul este mai mare de 15%.

◆ Ministerul Finanțelor a lansat un nou împrumut sub formă de emisiuni și titluri de stat, prin intermediul BNR cu dobîndă de 10% pe an.

◆ După aprobarea Camerei Deputaților, Senatul a adoptat Legea de stimulare a înființării și dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii (IMM), propusă de Viorel Cataramă, care ar putea intra în vigoare de la sfîrșitul lui iunie. Printre facilități : anularea impozitului pe profitul reinvestit, reducerea cu 75% a impozitului provenit din export, scutiri vamale pentru import de tehnologie și echipament de dezvoltare a IMM-urilor, acces prioritar la spații și utilaje nefolosite ale întreprinderilor cu capital majoritar de stat.

◆ Fr. Eitori, șeful Băncii Mondiale în România a prezentat premierului Radu Vasile "un mini-plan Marchal", numit Comprehensive Development Framework (CDF), de 30 miliarde dolari, de reconstrucție a Iugoslaviei și țărilor balcanice, care implică și România și de care Traian Băsescu, negociatorul cu BM, va fi informat concret între 6-8 iunie, cînd se va deplasa la Washington.

◆ Declarația Alianței Civice. Constatînd că tragedia iugoslavă a rescindat societatea românească, A.C. precizează că nu e vorba de a alege între suferința albanezilor sau a sîrbilor, ci între o Europă unită în numele respectării drepturilor fiecărui individ sau o devastatoare experiență politică. Interesul național al României este de aderare la valorile civilizației occidentale, A.C. reiterîndu-și poziția de a susține ca prioritară integrarea României în OTAN și Uniunea Europeană, precizînd încă odată că e vorba nu doar de o chestiune de politică externă, ci mai ales "de autotransformare, reformare economică și democratică" întîrziate prin ezitățile și inconsecvențele clasei politice. Aflîndu-ne într-un moment benefic de imagine și în perspectiva unor ajutoare financiare, AC cere politicienilor "să nu rateze încă odată clipa înscrierii noastre prin sapte în lumea căreia i-am aparținut totdeauna prin naștere și opțiune."

14 mai - Înflînirea la Lvov (Ucraina) a șefilor de state din Europa Centrală (Ucraina, Bulgaria, Cehia, Germania, Italia, Polonia, România, Slovenia, Slovacia, Ucraina și Ungaria) pe agendă aflîndu-se situația din Kosovo, cooperarea regională, cooperarea cu UE, probleme de migrație ilegală, crimă organizată, trafic de droguri, rolul Rusiei în climatul de securitate și stabilitate pe

continent. La reuniunile anuale din 1993, au fost cooptate de anul trecut și care se țin anual din 1993, au cooptat de anul trecut România, Ucraina și Bulgaria și sînt menite să "contureze o gîndire regională".

◆ Depozitele populației au fost transferate de la Bancaorex la BCR.

15 mai - Conform unei hotărîri de guvern, "Vocea Americii" va fi difuzată de Soceitatea română de radiodifuziune

◆ "Justițiarul" general Florică a fost din nou arestat într-o afacere de contrabandă de țigări și a intrat în greva foamei.

16 mai - La al 6-lea Congres UDMR de la Miercurea Ciuc a fost reales Marco Bela (274 pentru:154 celălalt candidat). Din punct de vedere legislativ, angajamentul noului președinte este de a susține dezbaterea Legii învățămîntului și cea a administrației publice.

◆ Emil Constantinescu a fost făcut doctor Honoris Causa al universității Duke (Carolina de Nord) unde a fost visiting profesor între 1991-1992.

18 mai - Fostul premier Theodor Stolojan a fost primit la Cotroceni, la solicitarea lui Emil Constantinescu, cum avea să confirme purtătorul de cuvînt al președinției. Peste două zile, unele ziare scriau că președintele ar intenționa să creeze un post de viceprim-ministru, în care să-l propună pe Theodor Stolojan, pentru a se ocupa mai ales de negocierile internaționale financiare.

◆ A fost din nou arestat Răzvan Temeșan, fostul președinte Bancorex. Printre cele 13 dosare penale în care este implicat, se află și cu cel cu privire la albumul "Eternelle et fascinante Roumanie" (afacere la care au participat Mihai Ungheanu și Nicolae Dan Frunteletă), plătită cu 1524600 de dolari la editura franceză Groupe Santonge, care trebuia să editeze 97000 exemplare. n-au văzut lumina tiparului decît 1000.

19 mai - La sfîrșitul lui aprilie, PNL a propus să dețină prin rotație cu PNȚCD președinția CDR și liste separate la alegerile locale. Țărăniștii n-au acceptat. PNL a propus atunci o co-președinție a CDR, inițiativă și ea respinsă. În CDR se vorbește nu de "neînțelegeri", ci de "probleme de comunicare". AC a dat un comunicat în 19 mai explicînd că, pe fondul rediscutării protocolului CDR, e solicitată să reintegreze coaliția. A.C. explică însă că autosuspendarea sa din aprilie 1998 nu este în funcție de locul ei în CDR, ci de locul CDR în viața politică a țării, care n-a respectat programul pentru care a militat și a fost aleasă în 1996. Derogarea de la promisiunile pe care le-a făcut electoratului are două cauze: lipsă de coeziune internă și inconsecvența voinței politice. Pentru remediarea primului neajuns, A.C. propusese încă din 1992 formarea unui singur grup parlamentar și înființarea unui secretariat care sa coordoneze structurile din teritoriu și a unui departament de analize și sinteze. Dimpotrivă, actualmente se vehiculează ideea listelor separate. În privința voinței politice, reproșul nu se referă la ceea ce nu s-a reușit ci la ceea ce nici măcar nu s-a încercat datorită obsesiei algoritmului : adoptarea setului de legi (deconspirarea Securității, legea lustrației, a proprietății, a responsabilității ministeriale, legi drastice împotriva corupției) pentru care fusese votată. A.C. nu e un partid politic care să-și modifice discursul după data apropiată sau nu a alegerilor. Cum nu se poate regăsi într-o coaliție pe care a inițiat-o și sprijinit-o tocmai pentru legile pe care nu s-a străduit să le impuna, ea va continua să sprijine punctual doar persoane și inițiative politice aflate în concordanță cu programul ei de acțiune și de idei. Înfîmplarea, mai

ales în tabăra țărăniștilor, a provocat indignare, cu atât mai mult cu cât "independentul" Stolaja și-a folosit capitalul politic în 1996 pentru a susține candidatura lui Ion Iliescu.

20 mai - Parlamentul a respins cu 286 de voturi (147 "pentru") moțiunea de cenzură a opoziției depusă cu ocazia asumării răspunderii guvernamentale cu privire la accelerarea reformei. Ceea ce înseamnă că Legea cu pricina, prezentată de premier în 12 mai, a fost adoptată.

Emil Constantinescu a participat la ședința Consiliului general al Municipiului București, criticându-i pe parlamentarii bucureșteni ca fiind "cei mai rupți de fieful lor electoral", din moment ce numai în acest an el a primit peste 1000 de scrisori denunțare a "birocrației stufoase" solicitatorii fiind puși pe drumuri, fiecare declinându-și competențele. Se aștepta din partea primarului general la mai mult simț autocritic, a mai spus președintele.

22 mai - În cadrul pachetului de propuneri generale de revizuire a Constituției, prim-vicepreședintele PNL, Valeriu Stoica a propus delimitarea atribuțiilor Senatului de cele ale Camerei Deputaților. Procesul legislativ ar trebui asumat de deputați, Senatul, mai ales o structură de reprezentare a intereselor teritoriale ale județelor, ar trebui să intervină numai în cazul unor legi organice de o deosebită importanță.

◆ Ctin Dudu Ionescu (PNȚCD), ministrul de Interne socotește că actuala Constituție are păcatul de a permite două centre de putere executivă - guvernul și președintele. Acesta din urmă are posibilitatea constituțională "să-și exercite, fără opreliști, atribuțiile în Executiv", prin Consiliul de Stat al Apărării Țării (CSAT), care este un al doilea guvern, în loc de a fi doar un generator de strategii pe termen lung. Al doilea păcat al Constituției actuale este existența a două Camere legislative cu aceleași atribuții.

23 mai - Au loc alegeri locale pe baza noii împărțiri teritorial-administrative și un referendum pentru instituirea regimului prezidențial. Prima constatare - absenteismul masiv (repulsie față de politică, degradarea nivelului de viață, scandalurile de corupție). În localitățile unde totuși s-a votat au fost preferați comuniștii, populația confirmându-și opțiunea de acum doi ani de la legislative, când doar o înțelegere de ultimă oră, crearea ADR, a evitat o guvernare comunistă. La Chișinău a fost ales Serafim Urechean, fostul primar, susținut de președinție, guvern, ADR - fără FPCD, al cărui candidat, Iurie Roșca, s-a plasat pe locul 3, având imaginea omului "cu mâinile curate". Pe locul doi s-a plasat candidatul coudiștilor, Iovv.

24 mai - Faimoasa grevă generală, amînată din 26 aprilie, n-a avut mai mult succes. Participarea a fost de 4%.

◆ C.V. Tudor a fost condamnat să plătească pentru calomnie directorului publicației Ziua, S.Roșca Stănescu 75 milioane de lei, prima sentință din cele 20 cite îl așteaptă.

24 mai - 25 mai - Delegația guvernamentală condusă de primul ministru în vizită la Chișinău s-a concentrat pe probleme economice, mai ales în aspectele lor practice. De pildă, România va furniza energie electrică, cu condiția ca cele două țări să încheie simultan lucrările pînă la Prut. Pentru a participa și la construirea tronsonului de cealaltă parte, moldovenii trebuie să găsească o modalitate de plată. De asemenea, România este de acord cu cumpărarea Rafineriei Onești, doar dacă Moldova poate acoperi 140-150 mii tone petrol ea neputînd furniza decît 50-60 mii tone. În fine, din larga paletă a subiectelor, de la construirea podului Rădăuți-Lipcan la problema euroregiunilor, s-a decis și începerea discuțiilor asupra Tratatului de bază România-R. Moldova. Premierul Ion Sturza a afirmat că pentru prima oară în programul de guvernare se precizează că relațiile dintre cele două

țări sunt "privilegiate".

25 mai - Deși extrem de urgentă pentru reformă, Legea administrației publice locale a zăcut 7 luni la Senat. Opoziția spera să găsească alte chichiețe spre a o retrimită în sertar. N-a reușit și a părăsit sala. Astfel, Legea a fost, în fine, votată cu 74 de voturi "pentru" și o abținere (George Pruteanu)

◆ Tribunalul București a hotărît declanșarea procedurii de faliment a Băncii Albina, în atmosfera tensionată creată de furia depunătorilor, care vor primi banii înapoi pînă la maximum 35,4 milioane de lei. Nu integral, cum s-a întimplat cu cei de la Bancorex, fiindcă Banca Albina este particulară. Gaura neagră a Bancorex (se pregătește Bancoop!) a fost astupată de guvern, cu acceptul opoziției.

Menținerea artificială a bancilor de stat a produs bugetului o pagubă de 2 miliarde de dolari = 700 km. autostrada Arad-Constanța = 200.000 apartamente = aproape de cinci ori mai mult decît împrumutul FMI = datoria externă a României, face Bogdan Ficeac (*România liberă*) o elocventă echivalență! Ce conțin aceste "credite neperformante"? subvenționarea unor ramuri industriale falimentare la presiunea politică, credite uriașe pentru "ingineri financiari" sau "întreprinzători". Cum a fost posibil? lipsa legislației și reglementărilor. La acest jaf se adaugă capitolul evaziunii fiscale, a contrabandei și privatizărilor frauduloase. Dacă a reînceput un timid proces de ofensivă împotriva borfașilor, nu e sigur că noile ajutoare cu care suntem blagosloviți datorită recente conjuncturi politice din balcani nu vor ajunge tot în conturile mafiei.

◆ la sediul Parchetului general are loc mitingul de protest al Asociației Victimelor Mineriadelor 1990-91, revoltați de favorizarea infractorilor implicați în evenimentele sîngeroase de atunci.

26 mai - La inițiativa SUA, cu susținerea Austriei, Italiei și Elveției, pe 6 decembrie 1996, era lansat proiectul "Inițiativa de Cooperare Sud-Est europeană" (SECI). După 7 reuniuni în decursul unui an și jumătate, a fost semnat la București *Acordul privind cooperarea în domeniul prevenirii și combaterii infracționalității transfrontaliere*, înființîndu-se la București Centrul SECI. O noutate în domeniu, pentru prima oară Vama și Poliția concludînd la nivel internațional. Au fost de fața Richard Schifter, președintele SECI, Ctin Dudu Ionescu, ministrul de Interne, consilier prezidențial Dorin Marian. Au semnat: Albania, Bosnia-Herțegovina, Bulgaria, Grecia, Ungaria, Macedonia, Moldova, Turcia, România. Urmează Croația și Slovenia dar lista rămîne deschisă.

◆ primele disponibilizări la COMTIM Timișoara în cadrul planului de restructurare (2.817 angajați)

◆ comisia juridică a Senatului a autorizat, la cererea ministrului Justiției, trimiterea în judecată a lui C.V. Tudor pentru încă 7 procese; urmaza dezbateră în plenul senatului.

◆ Cabinetul Vasile a aprobat acordarea unor facilități pentru investiția Reanult: scutirea de plata TVA pentru bunuri achiziționate în România, a taxelor vamale pentru importuri și a ipotizului pe profit timp de cinci ani. Dar conernul francez va plăti taxele și impozitele de care a fost scutit, dacă nu va respecta condițiile în care s-au aprobat aceste facilități. Semnarea efectivă a contractului e prevăzută pentru 9 iunie.

27 mai - Banca Mondială a acordat României un garant de 5,5 milioane de dolari în cadrul Programului global de protecția mediului (GEF)

◆ Atacurile emanînd din zona puterii actuale împotriva Alianței Civice s-au întetit pînă la a-i contesta existența: "AC nu mai exsita". O

sondaje

PDSR - 57%; CDR - 24%; ApR - 7%; PD - 5%; PRM - 4% Clasamentul prezidențiabililor Ion Iliescu - 35%; Emil Constantinescu - 26%; Teodor Meleșcanu (ApR) - 16%; C.V. Tudor - 8%; Petre Roman - 5% (Barometrul de opinie publică Metro Media Transilvania, pe luna mai) PDSR - 31%; CDR - 14%; ApR - 9%; PD - 9%; PRM - 5%. Clasamentul prezidențiabililor: Ion Iliescu - 35%; Emil Constantinescu - 26%; Teodor Meleșcanu (ApR) - 16%; C.V. Tudor - 8%; Petre Roman - 5% Sondaj ICCV, comandat de PD, Adevărul, 3 iunie)

"precizare" (semnată de conducere, printre care P.M. Băcanu, Ana Blandiana, Lucia Hossu Longin, Ion Caramitru, Nicolae Noica, Șerban Rădulescu Zoner, Romulus Rusan, Valerian Stan, Mircea Danieluc și a.) demonstrează că prezența ei politica continuă să fie la fel de susținută ca și înainte de 1996 (dezbateri cu experți pe marginea unor legi, conferințe zonale - Mangalia și Timișoara în 1998, Ploiești și Zalău în 1999, programe de asistență socială și educație civică, Memorialul Sighet, marșul din 22 ianuarie 1999 organizat în Capitala pe cînd ortacii se îndreptau spre București). E adevărat, ea nu face parte din actuala coaliție de guvernămînt și nu intră în algoritmul politic. Este, și nici nu-și dorește a fi altceva decît "starea de spirit a celor care refuză să se alse manevrați".

28 mai - Ion Diaconescu a propus la ședința CDR - într-un context în se vorbește că actualul președinte ar intenționa să creeze un partid care să-l susțină în cursa pentru un nou mandat, că există neînțelegeri între Cotroceni și țărăniști și între președinție și șeful guvernului - susținerea lui Emil Constantinescu la viitoarele alegeri. Mai mult, în acest moment de "criză de comunicare cu PNL", PNȚCD a decis să propună a nu se clinti nimic: CDR să fie menținută în formula ei de funcționare, ca bază electorală și politică a viitoarei guvernări, iar actuala coaliție să se lanseze într-o noua guvernare pe baza unui protocol-angajament precipitîndu-se să ocolească "schimbarea schimbării"... Dacă PNL s-a raliat propunerii țărăniștilor și CDR a decis să-l susțină pe Constantinescu pentru încă un mandat, nu renunța la prezentarea pe liste separate. PNȚCD propune discutarea acestui subiect după modificarea legii electorale.

◆ A intrat în dezbateră parlamentară modificarea proiectului PDSR de modificare al Legii electorale care prevede ridicarea pragului electoral de la 3 la 5% și reducerea campaniei de la 60 la 45 de zile. PNL e pentru scrutinul uninominal, PNȚCD pentru reprezentarea maximă.

◆ Guvernul a abrogat sute de hotărîri date înainte de 1989 și care contravin Constituției din 1991 (ca, de pildă, noțiunea de "mamă eroină").

◆ Andrei Pleșu a primit la Budapeste premiul Corvinius - pentru "merite deosebite în promovarea culturii, științei și politicii europene".

◆ Emil Constantinescu a promulgat legea privind accelerarea reformei.

◆ Familia regală a sosit la București, iar pe 30 mai pleacă în Ucraina la hramul "Sfînta Treime" de la Băhrinești, la invitația locuitorilor acestei comune. Vor depune apoi o coroană de flori la monumentul de la Varnița, inaugurat de Regele Mihai în 1942. Vor avea loc, de asemenea, înfîlniri cu autoritățile locale, cu veterani de război. Pe 31 mai, reîntoarcere la Geneva.

7 iunie - Curtea Supremă de Justiție a decis achitarea generalului Pacepa (condamnat la moarte în iulie 1978), restituirea averii și a gradului în armată.

În București parcă s-o mutat țara toată!

Ne tânguim că România devenise o exportatoare de evenimente negative, pînă și exaltarea din decembrie 1989 fiind umbrată de marea manipulare a "gropii comune" și a teroristilor, ca să nu mai amintim de violențele minerești periodice, de scandalul orfelinelor, sau de cetele de pungăși bîntuind prin capitalele occidentale.

Iată că, pentru trei zile, pe toate ecranele televizoarelor și în presa mondială, România a devenit locul exorcizării tuturor rezelor : a schismei milenare, a nedreptății cu care era confruntată o Biserică martiră, a etnicismului obtuz și temător de diferență.

Pentru trei zile, a pălit limbușia politicienilor, vanitatea ierarhilor lumesci a amușit, pentru a lăsa locul Rusaliilor întemeietoare de smerenie și de bucuria curată a înfrățirii.

Prejudcățile tenace și încrîncenate s-au risipit : speculația ca zidul Berlinului a fost înlocuit cu linia de separație între Ortodoxie și Catholicism; erezia "fletismului" - care pune semnul echivalenței între religios și etnic - s-a dovedit o nerozie în fața țărănilor ortodocși, catolici, greco-catolici, sosiți din toate colțurile țării în stratele locului de baștină, alcătuitul marea comunitate a credincioșilor; spaima de "prozeltism" s-a risipit cînd singurul vehicul între noi e iubirea Bisericii celuilalt, cu modestie și generozitate împotriva scandalului despărțirii; în fine, abil manipulată, antinomia dintre evlavia contemplativă și religia activă a fost spulberată de efortul zidirii întru Adevăr a "chipului" nostru în lume.

Dacă la începutul vizitei toată mass-media internațională

VINERI Sosirea pe aeroportul Băneasa a Sfintului Părinte, din delegație făcînd parte, printre alții, Achile Silvestrini, prefectul Congregației pentru Bisericile Orientale, Eduard Cassidy, președintele Confederației pentru Unitatea Creștină, Arh. Parisului Jean-Marie Lustiger, ambasadorul României la Vatican T. Baconski. A fost întîmpinat de președintele Constantinescu, membri ai guvernului, președinții celor două Camere, ierarhi ortodocși (Mitropolii Daniel al Moldovei, Nicolae al Banatului, Nestor al Olteniei, Serafim Joantă pentru Europa occidentală, Arhiepiscopii Andrei de Alba Iulia, Bartolomeu al Vadului Feleacului) ierarhi greco-catolici (printre care Episcopii Virgil Berca, Alex. Mesian, al Lugojului, Gheorghe Gușu, Arhiepiscop al Clujului, Episcopul auxiliar de Cluj Florentin Crihăneanu - cel mai tânăr episcop sfînt de Papa -, Ioan Siseștean, Arhiepiscop de Maramureș), ierarhii romano-catolici în frunte cu Arhiepiscopul Ioan Robu. Papa a sărutat pămîntul României, într-un vas de lut înmînat de copii.

În discursul său de bun venit, Emil Constantinescu a accentuat caracterul istoric și simbolic al vizitei - cel dintîi succesor al Sf. Petru a sosit într-o țară majoritar ortodoxă, inaugurînd astfel speranța reconcilierii după un mileniu de separare și a mărturisit "mîndria că prima piatră a unității este pusă în România". Președintele a recunoscut existența tensiunilor între majoritatea ortodoxă și minoritatea catolică, care pot fi aplanate însă prin sentiment național, dialog și experiență ecumenică. Vizita Sanctității Sale este "o recunoaștere a latinității", "a statorniciei cu care am apărut Poarta creștindătății", "a curajului jertfei din decembrie 1989 în numele credinței în Dumnezeu și a libertății, o recunoaștere a echilibrului de care România știe să dea dovadă în acești ani grei (...) Vă mulțumesc pentru acest mesaj de respect, care sporește demnitatea românilor și încrederea lor în propriile forțe. Amintind spusele Papei Paul al VI-lea, președintele a constatat : "Pentru prima oară cei doi plămîni respiră împreună aerul normalității fraternelor și

al speranței comune. (...) Vă cer în numele tuturor fiilor acestei națiuni binecuvîntarea apostolică sub semnul căreia ne bucurăm să vă primim".

"Astăzi, Sanctitatea Voastră ați sosit în România, a spus Patriarhul, țară ai cărei fii sunt în majoritate ortodocși, țară sfințită de sîngele martirilor, al celor de demult, din istorie, și al celor care au căzut pe altarul credinței creștine în vremurile apăsătoare ale dictaturii comuniste ate, la care s-au adăugat numele tinerilor și vrstnicilor căzuți în revoluția din 1989." Încă din primele secole de creștinism, am fost o punte între Răsărit și Apus, pildă doar Dionisie Exigu și Sfîntul Ioan Cassianul care "au slujit Biserica Romei". Mileniul al doilea a fost "o dureroasă sfișiere a unității Bisericii, el se încheie sub semnul afirmării unei dorințe sincere și a unor eforturi de unitate (...) pentru vindecarea acelor răni din trupul Bisericii lui Isus Hristos". În acest context, "Biserica Ortodoxă Română își asumă cu responsabilitate lucrarea ce-i revine" și "însăși vizita ecumenică a Sanctității Voastre (...) se înscrie în acest demers. (...) Vă primim cu inima deschisă (...) și Vă îmbrățișăm cu o îmbrățișare sfină și frățească întru Hristos, cu speranța și rugăciunea că Dumnezeu iubirii și al păcii va fi cu noi, în aceste zile de lucrare sfină".

Spre surpriza tuturor, Suveranul Pontif a vorbit în românește mulțumind Domnului pentru că i-a hărăzit să vadă realizat gîndul de a vizita România, "națiune mult dragă mie". Și-a exprimat apoi grațitudinea față de președintele Constantinescu pentru repetatele invitații, amintindu-i vizita la Vatican în 1993, Patriarhului Teoctist pentru "amabila invitație", amintindu-i întîlnirea lor de la Vatican, din 1989, Sfîntului Sinod "pentru condescendența și disponibilitatea fraternă ... Am încredere că vizita mea va contribui la cicatrizarea rănilor produse în relațiile dintre Bisericile noastre, în timpul celor 50 de ani care s-au scurs. Vizita confirmă "legăturile dintre România și Sfîntul Scaun fiindcă "potrivit tradiției, credința a fost purtată în aceste ținuturi de fratele lui Petru, Apostolul Andrei, care a

repta, pînă la clișeu, ineditul celui de al 86-lea pelerinaj al Papei "într-o țară majoritar ortodoxă", pe măsură ce ecourile celor trei zile cîștigau în amploare se avansa spre complexitatea ireductibilă a "minunii", aceea operație a harului care permite unei

comunități să se regăsească în ce are ea mai bun, ceea ce în termeni Jurnalistici s-a tradus prin "vizită excepțională, "peste așteptări", "fără precedent", "un triumf"... Iar strigătele "Vivat Papa" și "Unitate" al "majorității ortodoxe" mărturiseau aspirații la demnitate, respect, libertate, rugămintea ce l s-a făcut Suveranului Pontif, conducătorul spiritual a unui miliard de credincioși, să fie mesagerul dorinței noastre de a fi recunoscuți și respectați. Și cine ne putea înțelege mai bine decît un polonez care a trăit comunismul, l-a învins și știe cum gîndim noi, cei din Est...

Biserica Ortodoxă Română n-a avut decît de cîștigat : s-a singularizat în cadrul celorlalte Biserici Ortodoxe, deschizîndu-și (chiar dacă greu și condiționat...) porțile, arătîndu-se disponibilă pentru dialog "pentru a ajunge din urmă timpurile, față de care a datorii neplătite", cum spunea ambasadorul român la Vatican, Teodor Baconski, leșind astfel din "idolatria etnicistă" și demonstrînd, implicit, faptul că ortodoxia nu este un handicap în calea integrării europene.

Iar Papa poate începe, cu această vizită, observa ambasadorul Baconsky, strategia paneuropeană de integrare religioasă care să pună capăt schizofreniei exacerbate între laic și religios, operația de reîntoarcere a dimensiunii religioase în cetate și în diplomație.

Am primit un dar nesperat. Rămîne să facem în așa fel încît lucrarea sfîntă să dea roade durabile, dincolo de un interval emoțional... Cît despre mult contestata ierarhie ortodoxă, confruntarea obligatorie cu ea însăși abia acum începe...

A.C.

peceluit-o cu neobosita sa operă misionară, prin martiriul său petrecut la Patras". L-au continuat Sava Gothul, Niceta de Remesiana din Aquileia și Laurentiu de Novae, iar daco-romanii au dat martiri ca Zoticos, Attalos, Kamassis și Filippos, în vreme ce Sfinții Ioan Cassian și Dionisie Exigonul au purtat căștile spirituale ale Orientului în Occidentul latin. Papa a mai vorbit despre "aletul credinței creștine", cum l-a numit Papa Sixt al IV-lea pe Ștefan cel Mare și de martiriul lui Constantin Brâncoveanu. "Regimul comunist a suprimat biserica de rit bizantin-român, unuă cu Roma și a persecutat episcopii și preoții, călugării și laicii, dintre care nu pușini au plătit cu sîngele fidelitatea lor față de Cristos (...) Gîndul meu pătruns de emoție se îndreaptă acum spre merituosul și prea scumpul cardinal Alexandru Todea, care a petrecut 16 ani în închisoare și 27 de ani în domiciliul obligatoriu (...) Aș dori să aduc un cuvenit tribut de recunoștință și celor care, făcînd parte din Biserica Ortodoxă Română și din celelalte biserici și comunități religioase, au îndurat persecuții similare. Moartea i-a unit pe acești frați ai noștri de credință, în mărturia eroică a martiriului". Venind la prezent și la procesul restabilirii statului de drept, Suveranul Pontif a oferit contribuția Bisericii Catolice pentru ca reînnoirea socială a țării să nu fie lipsită de sprijinul politic și financiar al Uniunii Europene. Dar "pentru a cicatriza rănile unui trecut urît este nevoie de răbdare și chibzuință, de spirit întreprinzător și onestitate" într-o Românie "pe care tradiția o numește cu frumosul titlu de Grădina Maicii Domnului". "În pragul unui nou mileniu, întemeiază-ți viitorul mai departe pe sînca tare a Evangheliei ! Cu ajutorul lui Cristos, vei fi protagonista unei noi perioade de entuziasm și curaj, națiune prosperă, pămînt dăruitor de bine, popor solidar și făcător de pace. Dumnezeu să te ocrotească și să te binecuvînteze mereu!"

După ceremonialul primirii, Suveranul Pontif l-a invitat pe Patriarh în automobilul panoramic (condus de subofiterul Eugen Nicola din SPP) luînd drumul

Capitalei - pe traseul, înșesat de lume, Bd. Kiseleff, Piața Victoria, Bd. Magheru, și Unirii - spre Catedrala Patriarhiei, unde I.P.S. Iosif Pop oficia slujba de Ectenie (întîmpinare), seminariști și teologi ortodocși înșesînd mulțimea. A fost vorba de o scurtă vizită de rugăciune, în sunetele vestirii "Cristos a Înviat!" și de o întîlnire de 15 minute între cei doi înalți prelați la care nu a asistat nici o autoritate a statului. Oaspetele și suita s-a deplasat apoi la Nunțiatura Apostolică, str. Pictor C. Stahi, unde a fost găzduit pe durata celor trei zile și unde așteptau masa pelerinilor din țară, dar și catolici sosiți din afara granițelor, măicuțe de la Institutul catolic Sf. Maria de la Popești Leordeni, mînăstirea din apropierea Bucureștiului, tineri în costume naționale, măicuțe din sudul Franței din ordinul Clarisse care cîntau imnuri religioase...

La ora 18 a avut loc recepția de la Palatul Cotroceni, vizită de curtoazie a Suveranului Pontif la care au participat 1200 de reprezentanți ai vieții politice, civile și religioase, și corpul diplomatic. În discursul său Emil Constantinescu s-a axat pe exemplele de sinteză religioasă ale Europei, începînd chiar cu locul întrunirii, care "păstrează amintirea unor prinți înțelepți și învățați, formați în Universitatea din Padova, care au reunit în sec. al 17-lea istoria noastră și istoria Occidentului", modelele de articulare și unitate ale Europei: "românii, popor latin în veșmint bizantin, polonezii, slavi în haină latină". A mulțumit în încheiere "Sfîntului Sinod al BOR, Prea Fericitului Părinte Teoctist, colaboratorilor săi, precum și tuturor celor din preajma Sanctității Voastre, pentru eforturile pe care nu l-au preocupat pentru ca această vizită mult așteptată să devină o realitate..."

SIMBATA Ziua a început cu o rugăciune la Cimitirul Bellu catolic, la mormintele prelaților greco-catolici Iuliu Hossu, Vasile Aftenie, Ioan Bălan. Spre surpriza tuturor, în loc să ia imediat apoi drumul Catedralei Sf. Iosif, Papa s-a îndreptat spre Cimitirul Eroilor, unde ierarhia ortodoxă făcea o slujbă de pomenire a celor căzuți în decembrie 1989. Un fel de a spune, ieșit din litera protocolului, că și-ar fi dorit să fie și el însoțit de rugăciunea prelaților ortodocși la mormîntul fraților greco-catolicilor...

Catedrala Sf. Iosif era asaltată de lume, mii de credincioși - veniți de la Blaj, Timișoara, Alba Iulia, Oradea, Cluj, Iași, Bacău, Gherla - dintre care cca 2000 cu invitații au putut pătrunde în biserică. Liturgia greco-catolică a fost oficială de Mitropolitul Lucian Mureșan și ceilalți episcopi uniți cu Roma.

"Iată vestea pe care Biserica o aduce lumii: Cristos este libertatea noastră, pentru că este adevărul. (...) Tu cunoști bine acest adevăr, iubite Alexandru Todea, i s-a adresat Papa Mitropolitului de Alba Iulia și Făgăraș, adus de la Reghin în scaun mobil, Cardinal al Sfintei Romane Biserici, și tu, Arhiepiscop Gheorghe Guțiu, pentru că înaintea voastră, ca și înaintea lui Petru, s-a deschis de la sine piatra grea a robiei și ați fost redați Bisericilor voastre, împreună cu numeroși frați și surori, din care, pe unii avem bucuria și privilegiul de a-i saluta și de a le da sărutul spiritual aici, la această Divină Liturghie înmîntînd. Alții, în schimb, au fost primiți în îmbrățișarea Tatălui în zilele persecuției (...) Iubiți Frați, lanșurile voastre, lanșurile enoriașilor voștri constituie gloria, mîndria Bisericii (...) Astăzi suntem aici pentru a vă aduce omagiul vouă, fii ai Bisericii Greco-Catolice, care de trei secole mărturisii, prin sacrificii uneori nemaiauzite, credința voastră în unitate (...) Din această Catedrală, gîndul meu nu poate să nu zboare spre Blaj. Sărut în chip spiritual acei pămînt de martiriu și îmi însușesc mișcătoarele cuvinte ale poetului Mihai Eminescu, care se referă la el: "Îți mulțumesc, Dumnezeuule, că m-ai ajutat să-l pot

Am 70 de ani... Nu voi uita blîndețea ionului, seninătatea și sinceritatea chipului Sanctității Sale... Eram copleșiți de modestia, de iubirea ce-i iradia din priviri și gesturi, de imaginea celor doi mari prelați îmbrățișîndu-se frățește... Am fost aproape de Cardianul Todea, care plîngea mereu, adevărată icoană de suferință... Pentru mine e o împlinire de vis, e izbînda vieții - așteptată de aproape 50 de ani! (preot greco-catolic)

Cel mai mult mi-a plăcut pacea din sufletul oamenilor și de pe obrazul Sfîntului Părinte. Toate au fost bine pregătite și rînduite...

Doamne, ajută-mi să trăiesc și să apuc ziua cin' s-or uni bisericile și credințele noastre! (țărancă greco-catolică)

Ne-am luat noi, un mănunchi de frați, și ne-am hotărît să facem ce-om face și să ajungem acolo, în capitala țării noastre (...) De pe la Beclan încolo trenul era plin, dar n-ai putut auzi nici o sfadă, nici un cuvînt rău, numai vorbe faine și liniște și pace în toți... În București parcă s-o mutat țara toată! ... Am plîns de multe ori, dar mai ales cînd am auzit cum s-a spus: "Cu durere o spun și cu părere de rău că nu ne putem împărtăși încă din același potir". Și mi-o plăcut că i s-a dat Papei un potir de aur pentru cînd o trebui ...Doamne, adă ceasul acela! (țărancă greco-catolică)

Cîr' l-am auzit vorbind românește, nu puteam crede că se poate așa ceva. Dintr-o dată l-am îndăgîit și tare mi-o mai plăcut ce-a spus

vedea" (...) Vă încredințez Sfintei Maici a lui Dumnezeu, cu cuvintele pe care, în timpul persecuției, le cîntați cu încredințare abandonare: "Nu lăsa, o Mamă, să cădem pe cale, căci noi suntem fiii lacrimilor tale".

După-amiaza a avut loc la Palatul Patriarhiei întîlnirea cu Patriarhul Teoctist, membri Sf. Sinod a episcopatului catolic și greco-catolic, membri ai Executivului, Legislativului, Armatei, corpului diplomatic. Miniștri și parlamentari, intrați în ordine dispersată, și-au încurcat locurile, trezindu-se printre cardinali sau pierduți printre sutanele ortodoxe, iar în timpul discursurilor au mai sunat și cîteva celulare...

În holul principal cînta un cor de copii de la Alba Iulia. Papa s-a rătăcit printre seminariști "de ordine", SPP-iști și politicieni care țineau să-i dea "mici cadouri", deși protocolul prevedea să fie întîmpinat doar de Patriarh. Acesta i-a oferit "Mărturiile de după grații", carte ce cuprinde numele tuturor martirilor români "jertfiți pentru Cristos".

"Dacă astăzi ne întîlnim, aceasta se datorește unui plan de iubire al Sf. Treimi" și, "în această lucrare binecuvîntată de Dumnezeu, catolicii sunt alături de frații lor ortodocși cu rugăciunea și disponibilitatea pentru orice colaborare utilă. Unica Evanghelie așteaptă să fie vestită în iubire și stîmă reciprocă. (...) Beatitudine, amîndoi în istoria personală am văzut lanșurile și am cunoscut oprinerea unei ideologii care voia să extirpe din sufletul popoarelor noastre credința în Cristos Domnul".

"... am venit să constituim Chipul lui Cristos sculptat în Biserica voastră", a mai spus în discursul său Papa, asumînd dimensiunea contemplativă a bisericii orientale, dînd însă ca exemplu pentru articularea ei cu slujirea generoasă a celor nevoiași pe Sf. Calinic de la Cernica. Nu a ocolit nici evocarea rănilor mai vechi și mai noi: "Dragostea îndelung răbdă, ... e binevoitoare, ... nu pizmăiește, ... nu se

Papa. O vorbit numai de pace și de iubire între oameni și de împăcare și de iertare.... Am văzut cum plîngea de bucurie atîta amar de lume și am plîns și eu. Să dea Dumnezeu să ajungem să trăim ca frați, închinători unui singur Tată Ceresc... Dă, Doamne, ca și preoții de la noi să se înțeleagă în bună pace! (țărancă ortodoxă)

Tot drumul, încoace și încolo, n-am auzit decît cuvinte blînde și o împăcare așa, ca o putere nevăzută, care s-a lăsat peste oameni. Puterea aceea a poruncit vremii să fie frumoasă, oamenilor să fie buni și soarelui să strălucească altfel... Mi-am strîns familia și neamurile și nu mai gat de a le povesti despre împărăția Bucuriei pe care unul ca mine a avut norocirea s-o atingă cu ochii, cu inima și cu toată ființa mea muritoare... (preot greco-catolic)

E ceva suprem. Nu am cuvinte. Acum mai mult decît orice pe lume cred într-o unitate creștină. (ortodoxă, din București)

E mai mare decît toți președinții lumii luați la un loc (se murmură la Liturgia de la Patriarhie)

Abia am strîns bani să venim încoace. Am vîndut ouă, lapte ... Am 11 copii și-mi pare rău că n-am avui bani să-i aduc și pe ei... Deseara o să dormim la un spital... că poate s-or uni bisericile (bătrînă din Năsăud)

Din România liberă, Formula AS, 22

laudă, ... nu se trufește, nu se poartă cu necuvîntă, cu caută ale sale, nu se aprinde de mînie, nu gîndește răul, nu se bucură de nedreptate, ci se bucură de adevăr (1 Cor 13 4-7) (...) Noi știm bine că aceste cuvinte ne sunt adresate, înainte de toate, nouă. Nu servesc pentru a-i arunca în față celuilalt eroarea, ci pentru a o demasca pe a noastră, pe cea a fiecăruia dintre noi", precizînd că în momentele în care Bisericile păreau zguduite din temelii, "și aici, pe acest pămînt al României, martirii și mărturisitorii au știut să slăvească numele lui Dumnezeu cu o singură inimă și un singur suflet".

Sunt bucuroși că, în fapt, a fost posibil să încep aici în România un dialog fratern asupra problemelor care încă ne despart. Biserica Greco-Catolică a suferit în deceniile trecute o reprimare violentă. Drepturile ei au fost călcate în picioare și violate. Fiii ei au suferit mult, unii pînă la mărturia supremă a singelui. Sfîrșitul prigoanei a restituit libertatea, dar problema structurilor bisericești așteaptă încă soluția sa definitivă. Fie ca dialogul să constituie calea pentru vindecarea rănilor încă deschise și pentru rezolvarea dificultăților ce încă mai persistă. De la noi așteaptă o Europă "pe care o sperdăm eliberată de lupte fratricide", mărturia "unității vizibile". Pămîntul României presărat cu mînăstiri de la Tismana Sf. Nicodim la reînnoirea monastică din Moldova sec. al XVIII-lea, aflat între "latinitas" și Bizanț "poate deveni punct de întîlnire și de comuniune".

"Beaiitudine, Părinți ai acestui Sfînt Sinod, a spus în încheiere Papa Ioan Paul al II-lea, se reduc zilele care ne despart de începutul mileniului al treilea al erei creștine. Privirea oamenilor este ațîntată asupra noastră în așteptare. Ei își apleacă urechea pentru a auzi de la noi, din viața noastră, înainte chiar din cuvintele noastre, știrea de odinioară: "L-am găsit pe Mesia". Vor să vadă dacă și noi suntem capabili să

pag. 7

PRIMIM LA REDACTIE...

Doina Uricariu

Nichita Stănescu, lirismul
paradoxal

Editura DU Style, București 1999

Cartea poetei Doina Uricariu este o interpretare ea însăși paradoxală a poeziei lui Nichita Stănescu : abundența referințelor stilistice, psiho-lingvistice, de teoria textului și de teoria enunțării, filosofice, hermeneutice, de fizică și matematică, sînt doar urzeala unui discurs care le depășește, împlinindu-le, dincolo de orice sistem, într-un univers de sensuri. "Inrudiri, similarități, corespondențe, dincolo de perspectiva bunului simț. Lecturi paradoxale pentru un poet paradoxal".

O lectură care se construiește ca din mers, euristic, o lectură păstrătoare a bogăției și vieții adînci a poeziei cercetate. Departe, deopotrivă, de analiza științistă și de comentariul impresionist, interpretarea Doinei Uricariu are rigoarea construcției și finețea intuiției proprii poeziei înseși.

Structuri și semnificații de aîncime ale operei lui Nichita Stănescu sînt conturate : arhetipul hibridului și al simultaneității, coincidența contrariilor - "tensiunea dintre unitate și nimic, dintre totalitate și nimic" -, "mitologia alterității ca o expresie a sacrificiului", căutarea mistică a "mereu altceva", etc. Acestea sînt completate de punerea în perspectivă a poeziei lui Emil Botta. Cele două lumi poetice se oglindesc fertil una într-alta, afinitățile lor sînt fin sugerate, niciodată îngroșate didacticist.

De remarcat, de asemenea, aspectul de obiect de artă al acestei cărți. Nu în ultimul rînd, se cuvin elogiuate generozitatea și entuziasmul intelectual ale unui poet care se apleacă asupra altei opere poetice, lucru rar nu numai la noi.

G. B.

Titus Popovici

Cutia de ghețe

Ed. Elit - Comentator, Ploiești, 1990

Scrisă probabil, măcar în parte, înainte de decembrie 1989 și publicată în primăvara anului 1990, cartea *Cutia de ghețe* (impropriu intitulată roman - mai curînd o nuvelă extinsă) are de ce surprinde pe cititorul obișnuit să atribuie epitete morale nu dintre cele mai onorabile scriitorului nomenclaturist Titus Popovici. Dintre cărțile apărute în România post-decembristă, aceasta prezintă realitatea românească din perioada ceaușistă în toată cruzimea ei, sub o formă apropiată de naturalism, în modul cel mai puțin estetizat și cel mai puțin "esopic". Realitatea, urîtă și urîțită la extrem, frizează fantasticul, de unde gustul de anti-utopie al unora dintre pagini. Cartea amintește celor care au trăit "epoca Ceaușescu", cacofonie nu întîmplătoare, că au ieșit dintr-o lume de coșmar ale cărei resorturi de aîncime rămîn ireductibile la o explicație (așa cum unii analiști vorbesc despre iraționalitatea malefică, insondabilă, a nazismului).

Într-o zi de iarnă viscolitoare, un bărbat încă tînr vine să ridice, din subsolul maternității Polizu, trupul neînsușit al copilului să u nou-născut. Este întîmpinat în cel mai recognoscibil "stil nou" românesc, amestec de oțăréală, cedare sentimentală și sfîtoșenie compătimitoare : *Ce vrei dumneata ? I-a întrebat funcționara de la ghișeu unde i se spusese să se prezinte, apoi văzînd lacrimile înghețate pe față, înțelese și încercă să-l consoleze : "Lasă, e mai bine. Ce-ai fi vrut ? Să ducă și el viața pe care o ducem noi ? O iei mata pe coridorul ăla, faci la stînga, acolo unde e*

ușa aia cu glasswandul spart, cobori în pivniță, îl cauți pe nea Puiu și ți-l eliberează. Pofim și numărul. Nu mai plînge, se poate ? Doamne, dă să nu fie și mai rău, și-i întinse o hîrtiușă bojită pe care era scris cu creionul "Nr. 16 din 19.II.198..."

Talentul lui Titus Popovici constă tocmai în surprinderea acestor suprapunerii oscilante de inumanitate mecanizată și de efuziuni patetice și compasive ale României ceaușizate. O lume fără repere și fără o credință știută, un București "fără puncte cardinale", în care "condițiile obiective" sufocă și distorsionează tendințele cele mai pure ale omenescului. Compasiunea însăși, firavă și rară, nu ajunge să se transforme în solidaritate. În mod paradoxal, răul infinit al acestui univers închis nu coagulează, ci atomizează societatea, nu în felul individualismului, ci haotic, fără al scop decît al supraviețuirii. Pentru că lumea aceasta nu mai poate nici să-și imagineze lumina și demnitatea.

Cînd îl găsește pe "nea Puiu", acesta îi întinde o cutie de carton, o cutie de ghețe, în care se află trupul mort al fetei. Neavînd dreptul să declare decesul (pentru a camufla rata mare a mortalității infantile), bietului om nu-i mai rămîne decît să-și ducă copilul mort la Crematoriu. Drumul pe care îl va parcurge pînă acolo, pe un traseu extrem de alambicat - pentru că tocmai în ziua aceea Președintele străbătea Capitala și tot traficul era paralizat - îi prilejuiește protagonismului o serie de amintiri din anul precedent nașterii fetei, înfîliri și mediații asupra individului într-un sistem totalitar. La capătul acestui drum interior, personajul cu nume transparent (Ion Popescu), ca și cînd în șaptele lui ar putea sta întreaga clasă a românului mediu, ajunge să se înțeleagă pe sine, să înțeleagă care sînt resorturile absurdului în care trăiește și să definească, într-un sens lipsit de transcendență și de speranță, condiția umană.

Derizoriul cotidian, cu clișeele și determinismele sale, amintește de Vlad Zografi din *Omul nou* și de Ioan Groșan. Acest derizoriu intră în contradicție cu fantasmalele protagonismului care-și proiectează un destin eroic : dorește să-l ucidă pe dictator. Un tragic derizoriu sau un tragism al derizoriului simbolizat de cutia de ghețe, care ține loc de sicriș, și de lama Gillette, singura armă pe care și-o poate procura și o poate disimula de vigența securiștilor.

Autorul suprînde și ambiguitatea mentalităților, amestecul indiscernabil de iubire și ură față de "conducător", care trimite la 1984. Doar că pentru Orwell, în lipsa lor de discernămint, în nimicnicia și slăbiciunea lor structurală, masele au nevoie de o Putere inteligentă, superioară, care să le ghideze și să le armonizeze. Deși în nuvela lui Titus Popovici subzistă și această explicație (v. conversația antologică din tramvai), finalul cărții cauzionează totuși o alta, care apropie acest text de naturalism într-o perspectivă mai de profunzime decît cea a mijloacelor literare : instinctul de conservare. *Află deci că nu vrea să moară, că vrea să trăiască cu orice preț, oricum, și începu să strige cu o voce de vită rănită pe nedrept, că nu vrea să moară, că vrea alți copii, că va fi în șatre să uite - era doar bărbat ! - măruntul trup pe care-l strîngea la pieptul lui coșcovi, că nu-i pasă ce se va întîmpla cu el după ce-l vor fi mistuind flăcările.*

Ultimele fraze ale cărții descriu o scena halucinantă care, ca multe altele din nuvelă, își așteaptă parcă regizarea cinematografică : *Pe deal, foarte aproape, se îndlța o clădire cenușie cu o cupolă rotundă, lipsită de grație, de unde se ridica spre frumosul cer din afara timpului, un stîlp de fum negru. Spre această clădire înainta în răstimpuri, făcînd un pas, apoi oprindu-se, apoi făcînd alt pas și iarăși oprindu-se, un șir de oameni, unul în spatele celuilalt. Fiecare purta sub braț, sau strîns la piept, o cutie de ghețe.*

Tulburătoare sînt și unele intuiții ale autorului cu

privire la ravagiile remanente ale schilodirii ființei umane în comunism. Astfel, mărturisirea poetului ratat, nu lipsit de talent și luciditate, un soi de înger căzut, care scrie ode cuplului conducător în schimbul unor pahare de vin : *Mai tîrziu, sughiț Poetul, dacă nu ne vor spînzura la iușeală și la grămadă așa cum ar trebui, vom zice și noi că am fost obligați, că aveam soții, copii și mame bătrîne ... Vom mai putea zice că am împins josiția alt de departe ca să-i schimbăm pe dinăuntru, să vadă și un tîmpit că ne batem joc. Vom trăi deci. Și după aceea ? Ce va fi cu noi după aceea ? Cum vom mai scrie cuvinte, după aceea ? Eu, ca să fiu sincer - și știu, te rog frumos să mă crezi, știu sincer, acum sînt sincer, aș vrea să mor înainte.*

În ciuda unor stîngăcii sau neglijențe, această carte ar trebui poate reconsiderată ca un testament amar, dar prețios, al contestatului Titus Popovici. Nu e neverosimil ca oportunismul său să fi fost secondat de o ură acerbă față de mascarada sinistră la care participa, iar *Cutia de ghețe* stă mărturie că a fost așa. Scriitor situat și el sub semnul ambiguității, asumînd lucid această ambiguitate, fie și în al doisprezecelea ceas ? În orice caz, un "act clar de exorcism".

Gina BARANESCU

PHILIPPE LAIGNEL - LAVASTINE (10/ XII 908 - 8 IV 1999)

S-a stins din viață, după o grea suferință, unul din spiritele pe cît de mari, pe atît de camuflete în zgomotul mediatic al acestui secolul.Fiu al unui ilustru medic și profesor universitar, el a îmbrățișat o cu totul altă pasiune - cea a culturii și gîndirii tradiționale. Petrecînd 7 ani în India, încă din tinerețe el a devenit om al culturii orale, transmise ca în Orient, de la maestrul la ucenic. A avut de-a lungul anilor o serie de elevi și prieteni care i-au rămas devotați toată viața. Printre ei, un întreg grup de români din exil - apropiați ca gîndire - care l-au admirat și frecventat cu statornicie. De altfel, cel care a roșit, cel cuvin de despărțire la înmormintare a fost unul dintre cei mai apropiați, Paul Barbăneagră. Din fericire, un mare număr dintre conferințele lui publice au fost înregistrate pe casete și publicarea lor ar fi deosebit de importantă, ca mărturie a unui mod de gîndire tradițională de cea mai autentică calitate, care sperăm să nu dispară în această epocă a fracturilor și zgomotelor...

Cicerone POGHIRC

Plecarea ta, dragă Philippe, care te-a eliberat de strîsoarea acestei lumi, ne lipsește de lumina spiritului tău, care limpezea metabolismul opac și tragic al lumii moderne, căreia uitarea miturilor, a ritualurilor și simbolurilor i-au sufocat sensul, distrugîndu-i codul cultural, uniformizînd-o pînă la plaiitudine și amnezie... Am avut șansa să te înfîlm - după predecesorii iluștri ca Daumal, Dietrich, Pauwels, Desjardins, Sérant sau Random - înainte de a fi doborîți de deruta mentală și socială care ne înconjoară. Pentru Lavastine, a trăi a însemnat întoideana "a se dezaliena", asumînd cultura pînă la ultimile ei limite... probă apartamentul său din Saini André des Arts, veritabil laborator de meta-cultură, în care miile de volume umpleau rafturile, podeaua mesele, pînă la a deveni un spațiu de locuî... Toată viața Lavastine a trăit promișînd și dăruînd, ca și cum pentru el a se ține de cuvînt era nu o datorie morală, ci una existențială. N-am trăit alături de Lavastine, de-a lungul ultimilor 30 de ani, nici o decepție, în afară de această trădare ultimă... aceea de a ne lăsa singuri.

I-a stat alături, susținîndu-l cu un curaj eroic, soția sa, Artemiza, care i-a dăruit generozitatea, blîndețea moldovalahă, luminîndu-i ultimii ani de viață.

Paul BARBĂNEAGRA
(fragmente traduse din cuvîntul ținut la
Biserica Sf. Augustin, 13 aprilie)

părăsim mrejele orgoliului nostru și ale temerilor noastre pentru a vesti anul de har al Domnului. Vom trece acel prag cu martirii noștri, cu toți cei ce și-au dat viața pentru credință: ortodocși, catolici, anglicani, protestanți. Dintotdeauna sîngele martirilor este sămînță generatoare de noi credincioși în Cristos. Dar pentru a face acest lucru, trebuie să murim noi înșine, să îngropăm omul nostru cel vechi în apele nașterii din nou și să înviem ca noi făpturi. Nu putem înșela chemarea lui Cristos și așteptările lumii, nici refuza glasurile noastre, încît cuvîntul veșnic al lui Crisostos să poată fi proclamat noilor generații.

Mulțumesc pentru că ați vrut să fiți prima Biserică Ortodoxă care l-a invitat în propria țară pe Papa de la Roma (...) pentru darul acestui pelerinaj, care mi-a îngăduit să-mi îndăresc credința alături de credința unor frați în Cristos plini de zel."

Începînd cu un citat din Enciclica Patriarhilor Ortodocși din 1948, care afirmă principiul sobornicesc, subliniind fidelitatea față de tradiția patristică și mărturisirea dogmatică a Sinoadelor Ecumenice, Patriarhul Teoctist socotește ecumenismul o însumare de experiențe, fiecare Biserică locală bucurîndu-se de "harisme specifice", cum ar fi "simbioza dintre limba noastră de origine latină și credința ortodoxă" care constituie "un inel foarte prețios de legătură între Apus și Răsărit". "Împreună cu toate Bisericile Ortodoxe surori", BOR este conștient de importanța mărturiei și acțiunii "pentru viitorul creștinismului și al lumii, în condiții complexe, fără precedent". De aceea din spiritul culturii și civilizației actuale trebuie reținut ce este "zidiuor", "înlăturînd acele aspecte care îndepărtează pe om de Dumnezeu Cel adevărat și de calea împlinirii sale plene". Primejdiiile care se agravează? "imoralitatea, dezechilibrul economie, conflictele armate, problema ecologică etc" Rădăcina tuturor acestor rele? "îndepărtarea omului de Dumnezeu, exacerbarea egocentrismului, pe fondul unei societăți tot mai secularizate", de unde necesitatea "lucrării misionare și ecumenice comune" și ca unitatea Europei să fie "mai înfrîntă de toate o unitate spirituală, pe care doar Evanghelia Mîntuitorului Hristos o poate oferi".

După întîlnirea din Aula Patriarhiei, Suveranul Pontif și Patriarhul Teoctist au redactat o Declarație comună, neprevăzută în programul oficial, pentru încetarea conflictului din Iugoslavia.

DUMINICA

Liturghia oficiată de Patriarhul Teoctist și membri Sf. Sinod a avut loc dimineața, în Piața Unirii, pe locul în care se va construi Catedrala Mîntuirii Neamului, în prezența Suveranului Pontif, a prelaților catolici, a preoților ortodocși purtînd în procesiune o icoana încadrată de tricolor și steagul alb cu insemnele Patriarhiei, a oficialităților politice și a peste 50000 de credincioși. Patriarhul și Papa, care purta cele trei coroane pontificale, au sfințit piatra de temelie a catedralei. La slujba, care a durat peste trei ore, au cîntat corurile reunite ale maicilor de la Mînaștirea Pasărea, Facultății de Teologie și Seminarului teologic din București, al copiilor, "Simbolul", și al Patriarhiei.

Judeca a fost ținută de Mitropolitul Daniel al Moldovei. Papa a vorbit din nou în românește: "Mă gîndesc la comorile de spiritualitate și de sfințenie care au făcut prețioasă istoria seculară a României (...) Dintre numeroșii martiri ai lui Cristos, înfloriți pe pămîntul României, doresc să amintesc pe monahul de la Rohia, Nicolae Steinhardt, o excepțională figură de credincios și de om de cultură, care a perceput în mod special bogăția imensă a comorii comune Bisericilor creștine". Fiindcă, "întemeiate pe succesiunea apostolică, Biserica Ortodoxă Română și cea Catolică au același cuvînt al Domnului, păstrat din sfintele scripturi și aceleași Taine sau sacramente. (...) Marele

Jubileu al anului 2000 solicită creștinii să privească spre viitor mai conștienți de provocările pe care le ridică venirea noului mileniu. Printre acestea se impune căutarea unității tuturor care cred în Cristos (...) În fine, binecuvîntat fie Numele Domnului pentru amabilitatea și atenția cu care m-ați primit în aceste zile. Doresc să manifest vie și cordială recunoștință în primul rînd Beatitudinii Sale, Patriarhul Teoctist, Sfîntului Sinod, Clerului și credincioșilor Bisericii Ortodoxe din România care mi-au deschis brațele și inima."

"Pentru prima oară, a spus Patriarhul, se oficiază Sfînta Liturghie în prezența Episcopului de Roma și pe locul unde se va ridica Catedrala Neamului" (...) trăim astăzi o negrăită bucurie. Bisericile noastre prezente aici oferă celor de față pregustarea imaginii Bisericii nedespărțite. Ce dar dumnezeiesc și ce binecuvîntare ca, la sfîrșitul mileniului despărțirii Bisericilor, să trăim bucuria acestor clipe." Mulți dintre semenii noștri, a remarcat Patriarhul, doresc ca Biserica să fie mai prezentă în viața publică, dar primordială este "sfințirea omului și a lumii" și tocmai "readucîndu-l pe om la Dumnezeu acesta va dobîndi pacea interioară din care va izvorî grija de semenii, preocuparea pentru viața zilnică a cetății și locuitorilor ei".

Patriarhul a oferit Papei icoana în aur a Sf. Andrei și un potir. Același dar, un potir de aur, a oferit și Papa. Neștiind unul de darul celuilalt, cei doi angajau astfel speranța celor două Biserici în fața creștinătății că, într-o zi, se vor putea împărții iarăși împreună din același vas sfînt, după pierduta "comunicatio in sacris". La sfîrșitul Liturghiei Suveranul Pontif a cîntat Regina coeli.

Liturghia catolică din Parcul Izvor a început la 17.30 în prezența Patriarhului și a altor ierarhi ortodocși, a președintelui, primului ministru și a altor oficialități românești și străine, a peste 600 de preoți catolici, ascultată fiind de aproape un milion de credincioși. Mulțimea - care cuprindea și pelerini din toată țara, dar și din Polonia, Germania, Franța, Croația, R. Moldova, Ungaria, Ucraina, Bulgaria, Austria, Italia, Cehia, Rusia - grupată pe parohii, a cîntat "Aceasta e ziua cea sfîntă" și "Voișii vom fi cu adevărat" (avînd cu toții broșuri imprimate cu cîntece bisericesti). A celebrat Papa și preați de la Institutul Teologic Romano-Catolic din Iași, în limba română, salutul fiind dat de Arhiepiscopul Robu. Faptele Apostolilor au fost citite în română, germană și maghiară.

Ruga cîntată "O Marie, prea dulce Marie/România e sub scutul tău" a transfigurat Bucureștiul într-o imensă Biserică. La sfîrșit, minute în șir, s-a scandat "Unitate!"

În aceeași seară, la 20.30, Suveranul Pontif și delegația sa sosită de la Vatican a decolat de pe aeroportul Băneasa cu un avion TAROM, condus de directorul general al companiei. La bord, membrilor delegației, inclusiv ambasadorului Theodor Baconsky, li s-a oferit medalia pontificală, bătută cu ocazia vizitei, "Ioannes Paulus P.P. II România 7-9 V 1999/ Ut unum sint."

Miercuri, 12 mai, la obișnuita Audiență Generală din Piața San Pietro, Sanctitatea sa a vorbit cu emoție și recunoștință despre abia încheiata vizită, un semn elocvent al lucrării lui Dumnezeu în istorie, adresîndu-se seminaristilor de la Colegiul Pio Romano în românește. Semnalăm, printre mulțimea articolelor, dosarelor, reportajelor, relatărilor acestei vizite, suplimentul de 24 de pagini consacrat României de Observatore romano, publicația Vaticanului.

A.C.

DRUMURILE MEMORIEI

Ministerul Apărării Franceze a editat de curînd o broșură cu titlul "LES ROUMAINS EN FRANCE 1919-1918". În cele 12 pagini sunt redată articole însoțite de fotografii referitoare la soldații români, aliați ai Franței în Primul Război Mondial, luați prizonieri de germani și deportați în lagăre de muncă forțată din Alsacia, Lorena și alte regiuni din nordul Franței. Peste 40% dintre acești tineri au pierd ca urmare a torturilor, foametei și frigului. Osemintele lor se regăsesc în peste 20 de cimiterie românești cum ar fi cele din localitățile Soultzmat, Maubeuge, Assevent, Effry, Hirson, Signy-l'Abbaye, Rethel ș.a.

La inițiativa din 1980 a fostului deținut politic Remus Radina, în fiecare an de "Înălțarea Domnului", se comemorează ZIUA EROILOR la Cimitirul de la Soultzmat, unde se odihnesc 687 de prizonieri de război români. Cimitirul a fost construit la inițiativa reginei Maria, căreia i-au fost încrustate pe un monument mișcătoarele cuvinte: "Soldați români, departe de patria voastră, pentru care v-ați jertfit, odihniți-vă în pace, aureolați de glorie, în acest pămînt care nu vă este străin". Cu ocazia inaugurării cimitirului de către Regele Ferdinand și Regina Maria, la 19 aprilie 1924, Max Dollfus, cel care a ales locul cimitirului - un bun prieten al românilor -, a declarat ziarului francez "Le Temps": "Nu am fi putut realiza ceea ce s-a făcut fără remarcabila generozitate a comunei Soultzmat care, fără a ezita, a dăruit în 1919 tot terenul necesar românilor, fără a limita suprafața." La 24 septembrie 1969, ziarul francez "l'Alsace" amintește: "Prin deliberare, la data de 30 august 1919, Consiliul municipal a decis ca localitatea Soultzmat să pună la dispoziția guvernului român un teren pentru înhumarea soldaților români decedați în timpul captivității lor în Alsacia. Soultzmat face dar acest teren guvernului român". Este un pios omagiu al Franței care a dorit ca eroii români să doarmă pe pămîntul lor.

În acest an, au luat parte la comemorare români veniți din Elveția, Franța și Germania. Serviciul religios a fost oficiat împreună de un sobor de preoți români ortodocși - Pr. Vasile Molnar, Pr. Sorin Petcu, Pr. Dumitru Popa și Pr. Vasile Urda - și greco-catolici - Mgr. Mihai Frățilă și Mgr. Caludiu Pop. În alocuțiunea sa, Remus Radina, animatorul acestui pelerinaj a amintit celor prezenți: "Un mare istoric francez Fustel De Coulanges, în cartea sa din 1864, "La Cité antique" spunea că toată cultura europeană se trage din două instituții - cultul morșilor și focul sacru. Noi, românii, am avut întotdeauna cultul martirilor, dovadă prezența dvstră aici (...) Focul sacru sunt lumînările. Vă rog să păstrați tradiția aceasta. Nu există un sacrificiu mai mare decît jertfa pentru țară."

Gheorghe Mazilu, fost detinut politic (autorul cărții *În ghearele securității*) care locuiește la Lausanne, a mărturisit că, în fiecare an, de Ziua Eroilor, se reculege la mormîntul din Vevey (Elveția) a acestui binefăcător, Max Dollfus, care, aflat în Primul Război Mondial la Agența pentru prizonieri de la Geneva, le-a luat deseori apărarea tinerilor români chinuți în lagare.

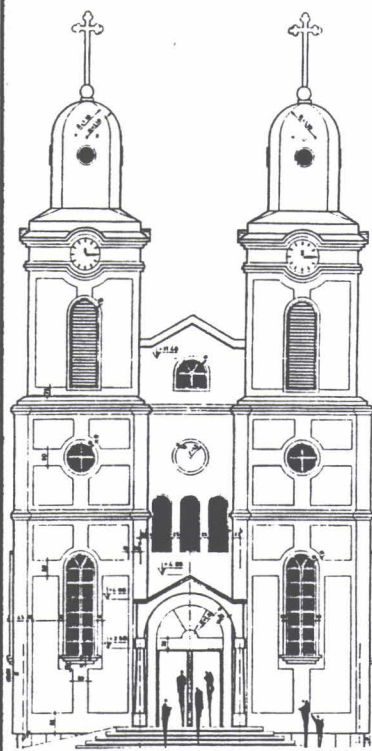
La Paris, în Cimitirul Montmartre, de Ziua Eroilor, s-a oficiat, de asemenea, un serviciu religios și s-a depus o coroană de flori în culorile tricolorului la mormîntul simbol pe care stă scris: 1944-1986. ROMÂNILOR CAZUȚI PENTRU DUMNEZEU ȘI DEMOCRAȚIE. Exilații români"

Ilie MIHALCEA

Monsegniorul dr. Gheorghe Surdu, fondatorul Misiunii Bisericii Române Unite cu Roma, devenita centrul întâlnirilor culturale și naționale a românilor din exil în timpul regimului comunist, face un călduros **apel** cunoscuților și binevoitorilor să contribuie, cât de modest posibil, măcar cu prețul unei cărămizi, pentru a fi clădit un nou lăcaș de închinare în satul său natal, **Boian**, jud. Sibiu, fiindcă fosta Biserică a fost demolată în 1977 din ordinul autorităților.

Numele tuturor contribuabililor va fi trecut în Hrisovul care va fi pus la temelie Bisericii, într-o cutie de metal special, care va rămâne pentru istorie și eternitate.

Contribuțiile pot fi trimise Mgr. Gheorghe Surdu - 38 rue Ribera, 75016 Paris - care, anticipat, mulțumește din inimă tuturor.

Lupta nu va apare în lunile de vară
iulie și august.

Urăm cititorilor noștri Vacanță frumoasă!

Prezențe românești

Compatriotul nostru, Alexandre Popa, a fost numit prin decret prezidențial - nr. 111 din 14-15 mai 1999 - , la propunerea ministrului de Externe al Franței, Hubert Vedrine, Chevalier dans l'Ordre National du Mérite

Mulțumim celor care au continuat să răspunda apelului nostru (v. Lupta nr. 246, p. 8) susținând Association pour la Fondation Mémorial Sighet : Alexandru Missirliu; Juliette de la Genière; Catchrine Durandin; Michel Tanase; Aurelia Milcoveanu; Nathalie de Chaismartin; Ștefana Negri; Cornel Crișan; Dorina Radu; Matei Lăzărescu; Françoise Trauncker; Geneviève Labedan; François Garin.

Trimiteți contribuția dvstră "à l'ordre de AFMS", pe adresa *Luptei* - 125 Bureaux de la Colline, 92213 St. Cloud - sau pe adresa Dnei Anca Lemaire - 1 rue Boyer Barrat, 75014 Paris

DECESE

La Maignelay (Franța), Anca-Maria Diamandi (născută în 19007), mama scriitoarei Oana Orlea; Consatntin Nisipeanu; dr. ing. Nicolae Lazăr; dr. Clara Mateescu; muzicolog Ileana Rațiu; dr. Viorica Caraman; Aurelia Vidrașcu; dr. Liviu Ștefănescu; Mircea Nonea; prof. Cornelia Ciocoiu; Stelian Dumitrescu; Cristi Mihăileanu; conf. dr. Aurelia Mihuța Tudoranu; jurist Dimitrie Iacoviță; Elena Gugui; Constantin Dotoran; ing. Ion Cristoloveanu; Jujica Suzana Dănescu; Ecaterina Iordache; prof. Paraschiva Melinte; Constantin Plăcintă; ing. Marius Mazilu; ing. Mircea Chirvasie; veteran de război Mihai Băjescu-Oardă; lt.col. (r) Nicolae Moisescu; Maria Butcă; Maria Barbu; Mihai Dănescu; Anton Cojocar; Paul Iacob; Nicolae Ghinea; dr. Constantin Constantin; Maria Vișineanu; Elizeu Cezăreanu; Maria Tudor; Gică Predescu; Adrian și Carmen Paula Croitoru; Mioara Bumbăcea; col. Gheorghe Grosu; Francisc Andrei Schwab; Octavian Ciobanu; Cornel Ionescu; ing. Dan Oncica; Nicolae Grecescu; col. Gheorghe Răuță; Filofteia Chițiba; Tudor Popescu-Popică; Silviu Alexandru Constantin; dr. Aurel I. Adrian; Oana Pătuleanu; Elena Bănică; Ștefan Ciobanu; Elena Bodnăraș; Daniel Bălașa; Petre Scheaua; Viki Lazăr; preot Atanasie Budeanu; col. (r) Mihail Alexandru Marinescu; Paul Atanasie; Șerban Mihăilescu; Mircea Oardă; dr. Eugenia Constantinescu; col. (r) ing. Cătălin Vidu; dr. Constantin Botoran; Nicolae Moisescu; col. (r) Tomiță Marinescu; Lidia Burmaz; Flaviu Cristian; Vasile Colotelo; col. (r) Matei Tănase; Livia Angelescu; dr. Nadia Nazarie; Ioan Pădure; prof. Mariana Pascariu (Lazăr); prof. Dorina Munteanu; Maria Gheorghe; înv. Titu I. Semen; Vlad Anghel; ing. Clement Popescu; Miro Moscovici; col. (r) Vasile Tilincă; Artur Blascioc; arh. Anton Ioan Balașan; dr. Mitica Răpeanu; Nicu Simion; Georgică Gărdăreanu; Ion Cristea; Maria Ionescu Baldovin; Ioniță Gheorghe; Vasile Munteanu; Liviu Marius Ștefan; Coleta Bota; Marin Niculae; Constantin Olteanu; Călin Tudor; Marian Iordănescu; Teodora Vasilescu; Elena Constanța Debrețin (Moruzi); dr. Filip Valentin; dr. Vladimir Stratulat; Nicoliiță Ropot; dr. ing. Constantin Chirescu; dr. Elena Arbore; Cecilia Arcan; prof. univ. Nica Sabin; graficiană Elena Bronizki; Suzana Brânduș; farm. Angela Țârlea; dr. Miron Corneliu; Gheorghe Niculiță; Gheorghe Barbu; Estera Matache; diacon Alexandru Popescu; Lucia Diaconu; Costel Ciocan; preot Alexie Olescu; dr. Georgeta Lazăr Domocoș; preot Theodor Stoica; dr. Corneliu Miron; Ivona Streit; ing. Mircea Novac; Virgil Tilincă; ing. Dumitru Nițulescu; Dumitru Puiu Dumitru; Cornelia Moraru (Niculescu); Costache Dicianu; grafician Vasile Dobrian; Monica Simona Boicescu; maior Victor Roibu; dr. Valentin Filip; Alexandru Stegaru; ing. Ionel Titi Ionescu; ing. Eugen Constantin Meves; Gheorghe Lascu; ing. Dragomir Kiriatic; Ion Stroescu; prof. univ. Nica Sabin; prof. univ. dr. doc. Ovidiu Badina; ing. Cătălin Vidu; dr. Constantin Botoran; Nicolae Moisescu; Ismail Nicolae; Gelu Badea; ing. Gheorghe Săndulescu; dr. Ilie Ogradă; regizor Titel Constantinescu; Mihai Marius Marinescu; Ștefan Deftu; Frantz Bradel; Felicia Cornelia Bratu; Eugenia Manoliu; actor Pal Antal; Mihaela Tudorancea; dr. Constantin Topliceanu; Andrei Ștefaniu; Mihaela Ionescu; Constantin Erimencu; dr. Vasile Genoiu; Julieta Șubovici; înv. Viorica Pantelimon; Marieta Chertic; Marieta Mercedes Iliescu; Iosif Giuca; Valeria Sevenco; Silviu Ivanof; jurnalist Alexandru Iancu; Lucia Săvescu; arh. Anton Cazacu; Iordan Badea; Vasile Tufaru; av. Nicu Tomescu; ing. Mircea Neamțu; dr. Emilian Istrătescu; Eugen Ctin Panciu; Elena Gheorghe; Alexandrina Butunaru; prof. Virginia Popescu; Mircea Irimie; Maria Ciobotariu; prof. dr. Constantin Botoran; Alecos Neofitos; ing. Florin gh. Bonciu; Marian Dragomir; Clari Brumar (în SUA); RusuValentin; Cornelia Bratu; Ecaterina Teodosie Sterescu; Valerica Păcuraru; dr. Elisabeta Popescu Baran; dr. Ctin Crăciunoiu; Dan Niculescu; Clara Guttman; Costică Roșca; Elisabeta Iuncu (Brănescu).

le combat

Directeur: Michel Korné
ISSN 1148 - 7321

Juin 1999

Numéro 303

TARIF D'ABONNEMENT ANNUEL

En Francs Français:

FRANCE FRF 250
EUROPE FRF 300

Par avion :

AMERIQUE FRF350
AMERIQUE DU NORD
ISRAEL
AMERIQUE DU SUD
ASIE FRF 450
AUSTRALIE

En d'autres monnaies, le tarif est majoré des frais bancaires d'encaissement comme suit.
DEM 100 - CHF 90 - GBP 35

USA 60 ou équivalent

USA 70 ou équivalent

125 Bureaux de la Colline - 92213 St-Cloud-France
Tel. (33-1) 41120370 Telefax (33-1) 41 12 09 79 - Tlx 270152 F
Commission Paritaire N° 65481 - CCP.: 11 341 71 A Paris

VICTOIRE OU DEFAITE

Déclenchée à la veille du 50ème anniversaire de l'OTAN, la campagne aérienne en Serbie et au Kosovo, s'achève. Milosevic prétend avoir vaincu mais ses troupes et la population serbe quittent le Kosovo cependant que les Albanais s'apprentent à y revenir. Le nettoyage ethnique n'a pas été le bon moyen pour compenser le grand déséquilibre ethnique entre l'actuelle minorité serbe et la majorité albanaise. Ce nettoyage risque d'avoir rendu impossible la cohabitation des deux populations et de conduire à la perte par la Serbie de cette province ou de sa plus grande partie.

Les bombardements ont évité les pertes inhérentes aux combats terrestres mais les victimes ont été nombreuses parmi les civils. Selon l'OTAN, l'armée serbe du Kosovo aurait été réduite à la moitié de son potentiel.

Cette campagne aérienne rappelle la politique des canonnières pratiquée par l'Empire Britannique au XIXème siècle, lorsque sa flotte dominait les océans et que ses fusiliers débarquaient pour obtenir la reddition des chefs indigènes.

□

Il est trop tôt pour savoir si la défaite fera tomber Milosevic. Le soutien populaire dont il bénéficiait au début des bombardements, lorsque les Serbes faisaient front pour défendre le Kosovo s'est effrité. Les bombes y sont pour beaucoup mais les exactions des hommes du dictateur ont fortement troublé l'opinion serbe à mesure qu'elle en prenait conscience.

Des protestations publiques ont eu lieu lors des enterrements des soldats serbes morts au Kosovo. Ce revirement de l'opinion serbe aura été nettement plus rapide que celui des opinions soviétiques, contre la guerre d'Afghanistan ou américaine contre celle du Viêt-Nam.

Cette réaction contre un système brutal et craint, prouve que les Serbes sont beaucoup plus critiques que ne le laissent croire les régimes qu'ils ont subis. Depuis cinquante cinq ans, ces régimes ont

bénéficié des appuis ou de l'acquiescement de l'Occident.

Cela convenait aux diplomates de l'OTAN, mais a eu une influence désastreuse sur les opinions publiques yougoslaves qui sont tombées, de ce fait facilement sous le contrôle des forces extrémistes et des mafias nationales.

Ces forces ont provoqué les guerres qui ensanglantent depuis dix ans l'ex-Yougoslavie, pour se maintenir au pouvoir dans les différentes républiques.

La récente mise en accusation de Milosevic et de ses acolytes par la Cour de Justice de La Haye peut affaiblir ces forces en imposant des critères de droit à l'échelle internationale. Encore faudra-t-il que la procédure soit conforme au droit et à l'équité.

Le journaliste Peter Mass rappelait toutefois le 2 Juin 1999, dans le New York Times et dans l'International Herald Tribune, que l'actuel président croate, Franjo Tudjman qui avait procédé de la même manière en Bosnie, entre 1992 et 95, n'avait pas subi le même traitement.

□

Ce n'est pas pour autant que le jugement de Milosevic à La Haye n'est pas souhaitable. Une sanction peut décourager d'autres dictateurs même si les condamnations des dirigeants nazis à Nuremberg et des chefs militaires japonais après la guerre de 1939-1945 n'avait pas suffi. La sanction serait toutefois bien plus grande et son écho plus fort, si les propres concitoyens du dictateur serbe commençaient par le juger. Sa volonté de pouvoir a conduit son pays au désastre et lui a fait perdre la moitié de son territoire si l'on compte les régions serbes de Croatie et de Bosnie, le Kosovo et le Montenegro. Ses crimes ont exacerbé des antagonismes nationaux et religieux qui existaient dans toute l'Europe du Centre et de l'Est, mais n'ont nulle part, sauf au Caucase, pris des formes aussi violentes.

La condamnation de Milosevic par les

Serbes, aurait bien plus d'impact dans les Balkans, que sa condamnation par le Tribunal International.

Un procès à Belgrade pourrait d'ailleurs être suivi par un autre à La Haye.

□

Lors de la réunion de Cologne, les dirigeants de l'Union Européenne se sont déclarés prêts à financer la reconstruction de la Serbie, à condition que Milosevic soit écarté du pouvoir. Cette condition est logique car il serait absurde de distribuer l'aide occidentale par l'entremise de ceux qui ont conduit la Serbie à la ruine. Une déclaration analogue faite il y a dix ans, aurait fait pencher la balance en faveur de la démocratie, dans toute l'ex-Yougoslavie et barré les voies aux néocommunistes des états qui composaient la Fédération.

L'Occident ne l'a pas fait et ne s'est jamais préoccupé des opinions publiques yougoslaves, alors même que ses radios émettaient sans discontinuer dans toutes les autres langues de l'Europe du Centre et de l'Est.

L'OTAN a toujours préféré ménager Tito et par la suite ses successeur, plutôt que les Serbes.

A ce jour, la déclaration peut redonner l'espoir au peuple serbe pour reconstruire le pays et bâtir sa démocratie à condition que l'Occident évite toute ambiguïté dans ses relations avec les représentants civils et militaires du régime de Milosevic.

Dans toute l'Europe du Centre et de l'Est, les cadres subalternes des anciens régimes communistes ont accédé au pouvoir après 1989 et 1991.

Les militaires formés par les partis communistes ont conservé le penchant vers les abus et vers la violence qui les a fait y adhérer. Même si à Belgrade, bon nombre de chefs militaires et dirigeants économiques ou politiques, seront tentés d'abandonner leur chef pour conserver leurs positions, ce ne serait pas ces anciens comparses qui

Suite page II →

pourront reconstruire la Serbie, comme leurs semblables n'ont pu reconstruire les pays de l'Europe du Centre et de l'Est, dans lesquels ils conservent le pouvoir effectif.

□

La composition du contingent militaire de l'Alliance sera très importante et la présence russe dangereuse, si les mafias de l'Est parviennent à corrompre les soldats de l'OTAN, par le truchement de leurs camarades de l'Est.

Des trafics importants sont déjà apparus lors des premières années d'occupation en Allemagne et pendant la guerre du Viêt-Nam. A ces époques, les mafias étaient moins bien organisées. Elles le sont maintenant et disposent de surcroît d'arrière protégés en Russie et en Ukraine.

□

Nonobstant destructions et victimes, la défaite sur Milosevic offre des perspectives plus favorables à la Serbie que ne l'offrait, il y a dix ans, la chute du communisme, au reste de l'Europe du Centre. Après la défaite militaire, les structures et les tenants de l'ancien régime peuvent plus facilement être remplacés en Serbie que cela n'a été fait dans les autres états ex-communistes où le régime a imploré.

Il faudra toutefois que l'Occident et particulièrement l'Union Européenne, agisse avec beaucoup de diligence pour aider la démocratie en Serbie. La résolution jointe des Serbes réunis à Londres le 24 Avril reflète les sentiments de ce peuple.

La défaite de Milosevic ouvre des perspectives aussi bien à la Serbie qu'aux pays qui l'entourent si le dictateur de Belgrade est contraint à partir. Si par malheur il se maintient, comme Sadam Hussein à Bagdad et Kadhafi en Libye, sa défaite ne sera que temporaire et se transformera en victoire pour tous les extrémistes de l'Europe du Centre et de l'Est.

Michel Korné

Nous prions nos lecteurs de nous excuser de l'erreur du précédent numéro (Combat 302 du mois de Mai, page II, colonne 1).

Il fallait lire... " les exactions de la soldatesque de Milosevic " et non pas Mihailovic.

Le général Mihailovic a organisé et commandé la principale résistance serbe contre les troupes allemandes dès 1941 jusqu'en 1944. Capturé par les Soviétiques, il a été exécuté pour faciliter la prise du pouvoir par les partisans communistes de Tito soutenus par l'Armée Rouge.

RESOLUTION DE LA 18ème RENCONTRE DEMOCRATIQUE A LONDRES DU 24/04/1999

Le monde se trouve engagé dans un grand tournant de son histoire qui met en cause aussi bien l'ordre international dans son ensemble que les fondements mêmes du droit international. Sous la conduite des Etats-Unis, un certain nombre d'Etats, membres de l'OTAN, a attaqué militairement, sans déclaration de guerre, un pays souverain de l'Europe - la Yougoslavie. Cette agression, infligée en se prévalant sans scrupules du droit le plus fort - ou, comme le dit Alexandre Soljenitzine, de "la loi de la jungle"- est perpétrée en flagrante violation de la Charte des Nations Unies et des conventions internationales telles que les Accords de Helsinki de 1975 et la Convention de Vienne de 1980, de même qu'en contradiction avec les principes fondamentaux du Pacte de l'Atlantique Nord en tant que l'alliance défensive.

Adversaires inconciliables, depuis le début du régime actuel en Yougoslavie, les soussignés sont convaincus que celui-ci devra tôt ou tard répondre pour ses méfaits devant le peuple serbe. Ceci nous autorise à exprimer avec force notre indignation contre l'agression scandaleuse des forces militaires de l'Alliance atlantique et le bombardement massif des villes et des campagnes yougoslaves qui prennent l'allure d'un véritable lynchage du peuple serbe et d'un anéantissement économique et écologique de son pays.

L'agression de l'OTAN n'a atteint aucun de ses objectifs. Au lieu d'ébranler le régime, elle n'a fait que le consolider. Exposé sans défense au déluge du bombardement aéro-spatial, le peuple serbe - qui avait maintes fois par le passé manifesté avec constance son opposition au régime communiste et à son chef - se voit aujourd'hui obligé de lutter pour sa survie et pour la défense de son pays.

La démocratie ne peut être rétablie avec des bombes, pas plus que ne peuvent être résolus les problèmes politiques ou nationaux par l'emploi d'une contrainte violente imposée de l'extérieur. Le fait est que l'agression brutale de l'Alliance Atlantique a tellement détérioré la situation au Kosovo qu'elle a installé un chaos total, forgeant l'exode massif de la population, aussi bien serbe qu'albanaise, et la livrant aux exactions impitoyables des forces militaires et policières yougoslaves et celles de l'UCK.

Comme nous l'avons fait lors de la guerre civile en Croatie et en Bosnie Herzégovine, nous condamnons sans

réserve et de toutes nos forces "le nettoyage ethnique" perpétré au Kosovo de quelque côté que ce soit. Nous réclamons avec insistance le respect du droit inaliénable de tous les réfugiés au retour dans leurs foyers, à l'indemnisation des préjudices subis et à la garantie de leur sécurité et de leurs droits patrimoniaux et civiques.

L'agression de l'OTAN contre la Yougoslavie a modifié, aux yeux du reste du monde - donc, aux yeux de la majeure partie de l'humanité - l'image de la démocratie occidentale. Lorsqu'ils combattaient, au cours de la Première guerre mondiale, les puissances impérialistes, féodales et réactionnaires, de même qu'en luttant contre le fascisme et le nazisme au cours de la Deuxième (1940-1945) - deux guerres dans lesquelles le peuple serbe a pris part, au prix d'énormes sacrifices, du côté des grandes démocraties - l'Occident avait défendu les plus hautes valeurs de la civilisation, de la liberté des peuples et de la démocratie. Aujourd'hui, cette image est complètement obscurcie, en premier lieu par "la pensée unique" qui a pris le dessus en Amérique et en Europe Occidentale où les puissants médias manipulent et dominent l'opinion publique, satanisant arbitrairement le peuple serbe et tous ceux qui ne sont pas d'accord avec l'actuelle politique de violence des grands. Ce perversissement de la notion de la démocratie ne conduira certainement pas au triomphe de ses grands principes. Au contraire, il risque d'aboutir à l'instauration d'un nouvel ordre mondial fondé sur la loi du plus fort et une soumission inconditionnelle généralisée à la volonté des puissants.

L'actuel régime en Yougoslavie s'est avéré totalement incapable à résoudre n'importe lequel des problèmes auxquels le pays doit faire face. Il a conduit ce dernier dans une impasse totale au Kosovo où il a suscité les conditions pour une intervention étrangère. Le rétablissement de la paix, de la sécurité et d'un ordre de droit au Kosovo, dans les Balkans et en Europe ne pourra se faire que par des moyens pacifiques. Ceci exige en premier lieu une cessation générale et synchronisée de toutes les opérations militaires, bombardements aériens compris, sous le contrôle des Nations-Unies et avec le concours actif de l'Organisation Européenne pour la Sécurité et la Coopération, de l'Union Européenne, de la Russie et des Etats-Unis.